

Povezanost porodičnog statusa i prijateljske afektivne vezanosti kod adolescenata

Afektivno vezivanje predstavlja potrebu deteta za ostvarivanjem bliske emocionalne veze sa negovateljem po rođenju, najčešće majkom (Stefanović-Stanojević 2006). Ta veza obezbeđuje zadovoljenje brojnih potreba – od sigurnosti opstanka, emotivne topline i negovanja do detetove potrebe da aktivno upozna sredinu koja ga okružuje (Bowlbi 1973). Najveći broj teoretičara afektivnog vezivanja smatra da priroda bliskih prijateljstava u adolescenciji reflektuje zbivanja u porodičnim odnosima i sposobnosti koje su tom prilikom razvijene. Relativno nove studije (prema Despotović i Perić 2010) upućuju na to da su neki od činioca razvoja sigurne afektivne veze prema prijateljima, podržavajući, topli odnosi sa roditeljima, postojanje određenog nivoa nadzora, kao i visok nivo autonomije u donošenju odluka i stavovima (prema Despotović i Perić 2010).

Cilj ovog istraživanja bio je da se utvrdi postojanje razlika u obrascima prijateljske afektivne vezanosti između adolescenata bez roditeljskog staranja i onih koji žive sa oba roditelja. Takođe je provereno da li se ove dve adolescentske grupe razlikuju po skorovima koje postižu na dimenzijama izbegavanja i anksioznosti, kao i da li iste razlike postoje među polovima.

Uzorak su činili adolescenti koji žive u domovima za decu bez roditeljskog staranja (N = 70) i adolescenti koji žive sa oba roditelja (N = 70). Ispitanici su popunjavali Uпитnik za procenjivanje prijateljske afektivne vezanosti.

Rezultati su potvrdili hipotezu o većem broju nesigurnih obrazaca vezanosti u grupi adolescenata bez roditeljskog staranja ($F = 19.96, p = 0.000$). Takođe, potvrđena je i hipoteza o povezanosti porodičnog statusa i anksioznosti, drugim rečima adolescenti koji žive u domovima imaju povišeniji stepen anksioznosti od adolescenata sa porodicom. Međutim, rezultati su opovrgli pretpostavke o uticaju porodičnog statusa na dimenziju izbegavanja. Nisu utvrđene statistički značajne razlike u dimenzijama izbegavanja i anksioznosti. Zanimljiv je i podatak da među adolescentima koji žive sa oba roditelja prevladava odbacujući obrazac prijateljskog afektivnog vezivanja.

Zaključeno je da u grupi adolescenata koji žive bez roditelja prevladavaju nesigurni obrasci vezanosti u odnosu na decu koja žive sa oba roditelja. Rezultati koji odstupaju od pretpostavki i teorija mogli bi da se objasne samom problematikom adolescentnog perioda. Za naredna istraživanja preporučeno je da se ispita uticaj godina i razloga dolaska u dom.

Correlation of Family Status and Friendship Attachment in Adolescents

The aim of this study was to determine whether there are differences in the styles of attachment between adolescents without parental care and those who live with both parents. It is also tested whether the two adolescent groups differ in terms of scores on the dimensions of avoidance and anxiety, as well as whether the same differences exist between the sexes.

The sample consisted of adolescents who are living in homes for children without parental care (N = 70) and adolescents who live with both parents (N = 70). Respondents completed a questionnaire for friendship attachment.

The results confirmed the hypothesis of a larger number of insecure styles of attachment among a group of adolescents without parental care, and also confirmed the hypothesis about the impact of family status on the anxiety dimension. However, the results refute assumptions about the impact of family status on the dimension of avoidance, and it turned out that gender had no statistically significant effect neither for the dimensions of avoidance nor anxiety. An interesting and unexpected result is that among adolescents who live with both parents rejecting the prevailing style of a friendship attachment.

It was concluded that generally in a group of adolescents who live without parents prevail more insecure attachment style than in children living with both parents. Results that differ from the assumptions and theories might be explained in terms of the problems of adolescent period. It is recommended for further research to investigate the effect of years of reasons and in the home.

Literatura

- Bowlby J. 1973. *Attachment and loss: Vol. 2. Separation: Anxiety and anger*. New York: Basic book
- Despotović A., Perić I., 2010. Povezanost tri odnosa afektivnog vezivanja. Beograd: Filozofskifakultet. Dostupno na: <http://www.scribd.com/doc/47778571/povezanost-obrazaca-afektivnog-vezivanja-prema-majci-ocu-i-prijatelju-kod-adolescenata>
- Hanak N. 2007. *Afektivno vezivanje*. Zbornik radova. Beograd: Centar za izdavačku delatnost, str. 23-32.
- Hanak N. 2007. *Afektivno vezivanje*. Zbornik radova. Beograd: Centar za izdavačku delatnost, str. 23-32.
- Obradović S. 2008. *Porodica i socijalizacija mladih*. Banja Luka: Grafid.
- Pedović I. 2011. Afektivna vezanost i socijalna samoefikasnost. Niš: Filozofski fakultet
- Polovina N. 2007. *Osećajno vezivanje*. Beograd: Institut za pedagoška istraživanja
- Stefanović-Stanojević T. 2005. *Emocionalni razvoj ličnosti*. Niš: Prosveta
- Stefanović-Stanojević T. 2006. Afektivno vezivanje. U *Teorija afektivnog vezivanja kao teorija emocionalnog razvoja ličnosti* (ur. J. Mirić i A. Dimitrijević). Beograd: Centar za primenjenu psihologiju
- Vidanović V. 2007. Socijalna integracija dece bez roditeljskog staranja. Beograd: Zadužbina Andrejević
- Zotović M., Petrović J., Mihić I. 2009. Percepcija kvaliteta odnosa sa roditeljima u adolescenciji. U *Psihološka procena porodice*. Novi Sad: Futura, str. 62-69.